

LA CITA DE TEXTOS*

Praktická katalánština 3

*Material extret i adaptat de UB (2019) “Com citar i gestionar bibliografia”
i UAB (2019) “Citacions i Bibliografia”

LA CITACIÓ

- La **citació** és la reproducció o menció de les idees i/o paraules d'una altra persona en el nostre treball.
- Quan fem una citació, a través d'una referència breu el lector podrà arribar a les fonts consultades durant l'elaboració del treball.

EL PLAGI

- **Sempre** cal citar tot allò que no és propi i les frases escrites per altres autors, però també les idees que són d'una altra persona.
- El plagi acadèmic és l'**ocultació** de les fonts utilitzades i fer passar per nostres idees o fragments de text que s'han **copiat** d'altres treballs.
- Es tracta d'un incompliment greu de la propietat intel·lectual.
- **!** En general, podem parlar de plagi quan s'utilitzen més de quatre paraules d'una font sense citar-la.

PER QUÈ CAL CITAR?

En un treball acadèmic, sempre cal incloure cites per:

- **Reconèixer** el treball i les idees extretes d'altres autors, i **delimitar responsabilitats** de les nostres afirmacions
- **Reforçar** les nostres pròpies argumentacions amb la feina d'altres autoritats
- Presentar l'**estat de la qüestió**
- Facilitar al lector **ampliar la informació** sobre el tema

TIPUS DE CITACIONS

CITACIONS TEXTUALS

Transcriu **literalment** el text d'un document anterior.

- S'han d'utilitzar quan són absolutament importants.
- Han de ser tan curtes com sigui possible (menys de quaranta paraules) i, generalment, s'han de posar entre cometes. («»)
- Tot i que és important tenir cites d'autoritat, s'ha d'evitar construir el nostre treball exclusivament a partir de citacions d'altres.

CITACIONS CONTEXTUALS

Resumeix el contingut d'una part específica del document original, **parafraseja** un escrit o **esmenta** una idea d'una obra anterior.

- No és una reproducció literal de les paraules.
- Han de ser tan concises com sigui possible.
- S'ha de procurar no fer dir als textos coses que no están dient.

COM CITAR EN UN TEXT?

1 SISTEMA CONTINENTAL

Model de **citació-nota**: cada cop que es fa una citació es posa una nota a peu de pàgina amb la referència bibliogràfica completa.

- S'ha d'incloure una bibliografia final completa igualment, amb totes les referències citades.
- El principal avantatge és que permet accedir més fàcilment a la bibliografia.
- L'inconvenient: pot derivar en moltíssimes notes al peu.

(...) SISTEMA ANGLOSAXÓ

Model **autor-data**: les citacions van seguides del cognom de l'autor, any de l'obra i número de pàgina del fragment. (Se suprimeixen les notes de referència bibliogràfica a peu de pàgina i es mantenen només les d'aclariment, ampliació, etc.)

- Al final del treball hi ha d'haver la bibliografia completa.
- L'avantatge és que es “descongestiona” moltíssim el text i s'evita haver de repetir sovint les mateixes referències bibliogràfiques: això el converteix actualment en el sistema preferent per a treballs de més extensió.

EXEMPLES: CITA CONTEXTUAL AMB SISTEMA CONTINENTAL

- Fragment extret de la revista *Els Marges*

D'ençà de la publicació de l'estudi de Joan Lluís Marfany sobre *Els sots feréstecs* dins la *Guia de Literatura Catalana* (1973), s'ha convertit en un lloc comú l'afirmació que la novel·la de Casellas inaugurava un nou període del gènere a Catalunya, aquell que en altres èpoques s'havia anomenat «segon naturalisme» o «naturalisme rural» i que, en aquests darrers anys s'ha intentat que s'anomenés, simplement, «novel·la modernista» o «novel·la simbòlica» per tal d'evitar els equívocs que la vella terminologia provocava.¹ I és que, en una lectura mínimament

1. J. L. MARFANY, «*Els sots feréstecs*, de Raimon Casellas», dins J. CASTELLANOS (ed.), *Guia de Literatura Catalana Contemporània*, Barcelona: Edicions 62, 1973, p. 63-74. Recollit, amb el títol «La primera novel·la modernista», dins J. L. MARFANY, *Aspectes del Modernisme*, Barcelona: Curial, 1975, p. 189-210.

EXEMPLES: CITA TEXTUAL AMB SISTEMA CONTINENTAL

- Fragment extret de la revista *Els Marges*:

seu enemic Virginio Marsupiano.¹⁷

I val a dir que no resulta estrany que el protagonista consideri «enemic» un personatge que li manipula els textos per sistema, contra l'autoritat del qual no sembla que es pugui fer res:

Quan, deu anys abans, Joan s'havia adonat de les interferències de Marsupiano, li havia semblat que li seria fàcil posar-lo a ratlla. «Per què, quan jo poso *erigir*, ell ho substitueix per *levantar* i, quan jo poso *levantar*, ell ho substitueix per *erigir*? ¿No és això perdre el temps i fer ratlles noves?» Contra el que Joan esperava, Pau Vallès no havia semblat convençut. «Ja li ho diré. Però, ¿voleu dir que no us heu confós?» Un altre dia hi hagué aquell curiós afer del mot *insipiente*. En lloc de traduir de l'alemany una cita de Sant Joan de la Creu, Joan havia reproduït el text original. Hi havia la paraula *insipiente*. En publicar-se el llibre s'havia transformat en *incipiente*. Quan Joan havia fet notar l'errada a Pau Vallès, aquest havia dit: «Dieu que s'escriu amb essa? Però si no vol dir res!» Joan li havia dit el que volia dir «Ah! ¡Insapiente!» Joan havia fet portar un diccionari de l'Acadèmia espanyola i mostrat l'article corresponent a Pau Vallès. Aquest, després de llegir-lo, havia mogut el cap incrèdulament. «¿Voleu dir que no és una errada d'impremta?» Joan se n'havia anat furiós, dient-se: «*Don't worry, don't worry*. Que... facin ben bé el que vulguin!»¹⁸

17. *El món de Joan Ferrer*, Barcelona: Proa, 1971, p. 114-115.

18. *Ídem*, p. 116-117.

Generalment, les cites de més de 3 línies es fan:

- Sense cometes
- Un cos de lletra inferior
- Un nivell de *sangria* superior

Tanmateix, algunes publicacions tenen normes pròpies (és el cas de *Llengua & Literatura*, de l'exemple posterior).

!! NOTES DE PEU DE PÀGINA COM A TEXT ACLARIDOR

- En el mateix text, més endavant, veiem un altre us de les notes de peu, que no s'han de confondre: es fan servir com a textos aclaridors per ampliar la informació del text. També s'utilitzen en el sistema anglosaxó.

clara proximitat. Potser, com s'ha fet en relació amb la novel·la decadentista francesa, podríem parlar del «gran text» de la novel·la modernista catalana: en aquells anys, s'estableix –si no per primera vegada, gairebé– una tradició literària que funciona com a estímul i com a espai d'intercanvi i diàleg en un pla estrictament literari enllaçant problemes ideològics i formals i resolent-los a través de la variació i la diversitat.⁴

4. He establert el paral·lelisme amb la novel·la decadentista o simbolista francesa perquè algunes coses tenen en comú, però també són molts els factors que les diferencien, tal com anirem veient. El primer és, sens dubte, que la sèrie de novel·les franceses que sorgeixen de la crisi del naturalisme i cerquen noves vies per a la redefinició del gènere (per uns camins que també trobarem entre els narradors catalans dels anys noranta, com a antecedents de la solució a què arriben a partir del tombant de segle) no tenen el lligam orgànic que trobem en la novel·la modernista catalana: «Isolément et sans qu'une communauté programmatique les réunisse, les auteurs décadents ont produit une sorte de Grand Texte que l'on peut envisager, aujourd'hui, à la fois dans son unité et dans son éclatement» (J.-P. BERTRAND, M. BIRON, J. DUBOIS, J. PAQUE, *Le roman célibataire. D'À Rebours à Paludes*, París: José Corti, 1996, p. 21)

EXEMPLES: CITA CONTEXTUAL AMB SISTEMA ANGLOSAXÓ

- Fragment extret de la revista *Llengua & Literatura*

també amb el de 3MAS.PL i amb el partitiu *en*. Amb tot, d'acord amb ROSSELLÓ (2002: 1932), la CP amb els clítics en aquests parlars és un fenomen en recessió, que sembla opcional per a uns parlants i inexistent per a altres. Resta pendent un estudi detallat del grau de vitalitat de cadascun d'aquests casos, en els diferents dialectes del català i per a les diferents generacions.

EXEMPLES: CITA TEXTUAL AMB SISTEMA ANGLOSAXÓ

- Fragment extret de la revista *Llengua & Literatura*

FABRA (1956: § 73) en fa una valoració prescriptiva idèntica. En canvi, MOLL (1975: § 160) no és tan taxatiu:

«En el llenguatge popular és freqüent la concordança constant del participi amb el complement acusatiu, tant si aquest és pronom dèbil de tercera persona com si no ho és. No es pot dir que tal concordança sigui incorrecta, allà on es troba usada pels escriptors més clàssics, i fins i tot pels literats moderns més eminents, com en aquesta frase de Llorenç Riber: *Un marger havia TROBADA una olla plena d'or*».

EXEMPLES: LA BIBLIOGRAFIA AMB SISTEMA ANGLOSAXÓ

- Al final de l'article *Llengua & Literatura* s'inclou el llistat complet de bibliografia citada ens els articles.

FABRA (1956): *Gramàtica catalana*, Barcelona: Teide.

MOLL (1975): *Gramàtica catalana referida especialment a les Illes Balears*, Palma: Editorial Moll.

ROSSELLÓ (2002): Joana Rosselló, «El SV (I): El verb i arguments verbals», dins: Joan Solà, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (eds.), *Gramàtica del català contemporani*, vol. 2, ps. 1853-1949, Barcelona: Empúries.

— (2003): Ressenya de LOPORCARO (1998), *Estudis romànics*, 25, ps. 348-363.

- !! L'any de publicació apareix després del cognom, fet que facilita trobar la referència amb la informació de la cita.

RECORDEM: LA REFERÈNCIA BIBLIOGRÀFICA

- Com hem vist en les classes anteriors, les referències bibliogràfiques han de donar la informació bàsica per a que els lectors les puguin localitzar (generalment: autoria, títol, volum i número, data de publicació).

RECORDEM: ELABORAR UNA BIBLIOGRAFIA

- Les citacions i referències bibliogràfiques s'han d'elaborar d'acord amb una **norma** o **estàndard**, que ha de regir tot el treball.
- A la **bibliografia** han d'aparèixer-hi les referències bibliogràfiques dels materials consultats per a l'elaboració d'un treball.
- Generalment, el conjunt de referències bibliogràfiques acostumen a presentar-se en **ordre alfabètic** del cognom de l'autor principal.
- Es poden utilitzar **gestors bibliogràfics**, com ara [Mendeley](#), per gestionar i elaborar i incloure citacions automàticament.

PRÀCTICA FINAL

Feu un resum del text que se us proporcionarà. Cal que feu referència al text original amb **dues cites contextuals** i **dues de textuais** (podeu triar el sistema anglosaxó o el continental).

Tindrà un pes del **20%** a la nota final.